

LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS MOKYKLINIO BRANDOS EGZAMINO UŽDUOTIES VERTINIMO INSTRUKCIJA

I. Literatūrinio rašinio turinio vertinimas (12 taškų)

L	T	Temos plėtotė	T	Teksto gilioji struktūra
III	3	Tema puikiai suvokta , nuosekliai plėtojama. Privalomo autoriaus kūrinys (-iai) gerai parinktas (-i), analizė padeda išplėtoti temą.	3	Pagrindinė mintis aiškiai suformuluota. Pasirinkta tinkama struktūra turiniui perteikti. Įžanga, dalinės ir baigiamosios išvados tinkamos.
II	2	Tema gerai suvokta , ne visai nuosekliai plėtojama / esama nukrypimų nuo temos. Privalomo autoriaus kūrinys (-iai) parinktas (-i) tinkamai.	2	Pagrindinė mintis pakankamai aiški. Pasirinkta iš dalies tinkama struktūra turiniui perteikti. Įžanga turi trūkumų / dalinės ir baigiamosios išvados iš dalies pagrįstos.
I	1	Tema suvokta iš dalies (per siaurai / per plačiai) / tik dalis teksto susijusi su tema. Privalomo autoriaus kūrinys (-iai) parinktas (-i) formaliai.	1	Pagrindinė mintis nepakankamai aiški. Rašinio įžanga ir išvados turi trūkumų.
--	0	Visas rašinys nevertinamas , jei užduotis neatlikta / parašyta mažiau negu pusė reikalaujamos apimties / parašytas rašinys ne ta tema / neanalizuojamas nė vienas iš nurodytų autorių.	0	Pagrindinė mintis neaiški / neformuluojama. Rašinio gilioji struktūra turi didelių trūkumų.

L	T	Kūrinių analizė, interpretavimas	T	Rėmimasis kontekstu
III	3	Kūrinio (-ių) analizė išsami; interpretuojama puikiai .	3	Tinkamai remiamasi kontekstu. Tinkamai vartojamos literatūrologijos sąvokos .
II	2	Kūrinio (-ių) analizė turi trūkumų; interpretuojama ne visai pagrįstai .	2	Kontekstu remiamasi ne visai tinkamai. Tinkamai vartojamos literatūrologijos sąvokos / vienas kitas neesminis trūkumas.
I	1	Bandoma analizuoti ir interpretuoti kūrinį (-ius) / kartais atpasakojamas siužetas.	1	Kontekstu remiamasi netinkamai / kontekstas tik paminėtas. Ne visai tinkamai vartojamos literatūrologijos sąvokos.
--	0	Kūrinys (-iai) nesuprastas (-i) . Analizės nėra, didžiojoje darbo dalyje atpasakojamas siužetas.	0	Kontekstu nesiremiamas. Daugeliu atvejų netinkamai vartojamos literatūrologijos sąvokos.

I. Samprotavimo rašinio turinio vertinimas (12 taškų)

L	T	Temos, problemos supratimas	T	Teksto gilioji struktūra
III	3	Tema, problema suvoktos, išanalizuoti svarbiausi aspektai.	3	Pagrindinė mintis aiškiai suformuluota. Pasirinkta tinkama struktūra turiniui perteikti. Ižanga, dalinės ir baigiamosios išvados tinkamos.
II	2	Tema, problema suvoktos iš dalies: per siaurai arba per plačiai / esama nukrypimų.	2	Pagrindinė mintis pakankamai aiški. Pasirinkta iš dalies tinkama struktūra turiniui perteikti. Ižanga turi trūkumų / dalinės ir baigiamosios išvados iš dalies pagrįstos.
I	1	Bandoma plėtoti temą.	1	Pagrindinė mintis nepakankamai aiški. Rašinio ižanga ir išvados turi trūkumų.
--	0	Visas rašinys nevertinamas, jei užduotis neatlikta / parašyta mažiau negu pusė reikalaujamos apimties / parašytas rašinys ne ta tema / nesiremta nė vienu iš nurodytų autorių.	0	Pagrindinė mintis neaiški / neformuluojama. Rašinio gilioji struktūra turi didelių trūkumų.

L	T	Argumentavimas, pagrindimas	T	Rėmimasis privalomu autoriumi ir kontekstu
III	3	Argumentai tinkami ir svarūs. Kur dera, pristatomas kitoks požiūris. Rašančiojo požiūris aiškus, pagrįstas literatūriniais ir / ar kultūriniais pavyzdžiais.	3	Tinkamai remiamasi vieno iš nurodytų autorių kūriniu (-iais) ir kontekstu .
II	2	Ne visi argumentai tinkami. Rašančiojo požiūris pakankamai aiškus, iš dalies pagrįstas literatūriniais ir / ar kultūriniais pavyzdžiais.	2	Ne visai tinkamai remiamasi vieno iš nurodytų autorių kūriniu (-iais) ir kontekstu .
I	1	Bandoma argumentuoti. Dominuoja bendro pobūdžio aiškinimas. Rašančiojo požiūris neaiškus, literatūriniai ir / ar kultūriniai pavyzdžiai ne visai tinkami.	1	Bandoma remtis vieno iš nurodytų autorių kūriniu (-iais) . Kontekstu remiamasi netinkamai / nesiremiamu .
--	0	Visas tekstas – bendro pobūdžio aiškinimas, neesminiai dalykai.	0	Netinkamai remiamasi vieno iš nurodytų autorių kūriniu (-iais) .

II. Kalbos taisyklingumo vertinimas (10 taškų)

Mokykloms lietuvių mokomąja kalba

L	T	Gramatika ir leksika	
		Lietuvių	Tautinės maž.
III	3	0–2	0–4
II	2	3–5	5–11
I	1	6–8	12–19
–	0	9–...	20–...

/ Mokykloms tautinės mažumos mokomąja kalba

T	Rašyba, skyryba	
	Lietuvių	Tautinės maž.
7	0–2	0–5
6	3–4	6–10
5	5–7	11–15
4	8–10	16–20
3	11–13	21–25
2	14–18	26–30
1	19–24	31–35
0	25–...	36–...

III. Teksto raiškos ir formaliojo vientisumo vertinimas (8 taškai)

Mokykloms lietuvių mokomąja kalba / Mokykloms tautinės mažumos mokomąja kalba

		Teksto raiška, stilius, logika		Formalioji teksto struktūra		
L	T	Aprašas	Lietuvių	Tautinės maž.	T	Aprašas
			Klaidų skaičius			
III	5	Puikiai. Raiška atitinka rašymo situaciją ir žanrą. Rašoma aiškiai, sklandžiai, logiškai. Leksika tinkama. Minčių santykiams išreikšti tinkamai ir tikslingai vartojamos įvairios sintaksinės struktūros.	0–6	0–10	3	Tekstas stilistiškai vientisas, tinkamai organizuotas.
II	4	Gerai. Raiška iš esmės atitinka rašymo situaciją ir žanrą. Rašoma aiškiai, pakankamai sklandžiai. Leksika tinkama. Minčių santykiams išreikšti tinkamai vartojamos įvairios sintaksinės struktūros.	7–9	11–15	2	Tekstas ne visai vientisas, skaidymas pastraipomis ne visada pagrįstas.
	3		10–12	16–20		
I	2	Patenkinamai. Raiška ne visada atitinka rašymo situaciją ir žanrą. Leksika ne visada tinkama. Minčių santykiams išreikšti retai vartojamos įvairesnės sintaksinės struktūros.	13–15	21–25	1	Tekstas formaliai organizuotas.
	1		16–19	26–30		
–	0	Nepatenkinamai. Raiška neatitinka rašymo situacijos / žanro. Žodynas skurdus. / Minčių santykiams išreikšti trūksta atitinkamos sandaros sakinių.	20–...	31–...	0	Teksto organizavimas padrikas. / Tekstas parašytas kaip viena pastraipa / nemotyvuotai skaidomas / neproporcingos teksto dalys.

Pastabos:

- Gramatikos ir žodyno klaidomis laikomi normų, nurodytų 5–12 klasių lietuvių kalbos vadovėliuose, „Dabartinės lietuvių kalbos žodyne“, pažeidimai.
- Gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos klaidos nedubliuojamos ir laikomos atskiromis klaidomis**, išskyrus tuos atvejus, kai:
 - taškai nerašomi ant *i, j* – laikoma viena klaida visame darbe, tačiau jei taškai nerašomi ant *ė* – kiekviena klaida atskira;
 - nelietuviškų raidžių rašymas – laikoma viena klaida visame darbe;
 - žodžių kėlimo klaidos – laikoma viena klaida visame darbe.
- Ta pati žodyno, gramatikos klaida, pasikartojanti kelis kartus, laikoma viena klaida.
- Ta pati žodžių darybos (gr) klaida, pasikartojanti kelis kartus, laikoma vieno tipo klaida, pavyzdžiui, netaisyklingai vartojamas tas pats priešdėlis. Kitos gramatikos (morfologijos, sintaksės) klaidos nedubliuojamos.
- Ta pati rašybos klaida, pasikartojanti kelis kartus, laikoma viena klaida, kai:
 - netaisyklingai kelis kartus rašomas tas pats priešdėlis;
 - netaisyklingai rašoma ta pati šaknis;
 - netaisyklingai rašoma ta pati priesaga.

Galūnių rašybos klaidos nedubliuojamos.

- Akies klaida laikoma atsitiktinė klaida, kuri darbe nesikartoja, t. y. kitur rašinyje žodis rašomas taisyklingai. Trys akies klaidos laikomos viena raštingumo klaida.
- Viena skyrybos klaida laikoma to paties įterpinio neskyrimas, ta pati citatos skyrybos klaida.
- Sintaksinės konstrukcijos neišskyrimas arba skyrimas iš vienos pusės laikomas viena klaida.
- Viename sakinyje žymima ne daugiau kaip viena stiliaus ar logikos klaida.**
- Stiliaus, logikos klaidos nedubliuojamos ir laikomos atskiromis klaidomis, tačiau ta pati stilistinio žodyno klaida laikoma viena klaida.

11. Kalbos taisyklingumo (gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos) ir stiliaus bei logikos klaidos taisomos, t. y. parašėje žymimos, iki nulio ribos.

Pastabos. Jeigu lietuvių kalba mokėsis kandidatas parašė mažiau nei 350 žodžių, už kiekvienus 30 trūkstamų žodžių atimama po 1 tašką iš bendro įvertinimo.

Trūkstamų žodžių skaičius	Atimami taškai	Trūkstamų žodžių skaičius	Atimami taškai
11–40	1	101–130	4
41–70	2	131–160	5
71–100	3	161–175	6

Jeigu tautinių mažumų kalba mokėsis kandidatas parašė mažiau nei 250 žodžių, už kiekvienus 30 trūkstamų žodžių atimama po 1 tašką iš bendro įvertinimo.

Trūkstamų žodžių skaičius	Atimami taškai	Trūkstamų žodžių skaičius	Atimami taškai
11–40	1	71–100	3
41–70	2	101–130	4

Atsižvelgiant į visuomenės lūkesčius ir valstybės interesą, kad mokyklą baigę mokiniai būtų raštingi, raštingumo vertinimo normos kasmet bus griežtinamos.